

Kirjaston lukuaskel

Lukutaitotyösuunnitelma:
työpajamalli kirjastoille

#lukuaskel

Työpaja: sisältö ja tarkoitus

- Tässä ppt-tiedostossa on koottuna kirjastoissa järjestettävien lukutaitotyöohjelman suunnittelua tukevien työpajojen sisältö.
- Mukana on ennakkotehtävät, työpajojen alustukset, ohjeet ryhmittöihin ja kysymykset, joita pohditaan.
- Ryhmätöiden tuloksien avulla kirjasto voi aloittaa oman lukutaitotyösuunnitelmansa kirjoittamisen.
- Ryhmätöiden toteutustapaa voi tarpeen mukaan muokata tai tehdä vain osan ryhmätöistä.
- Työpaja on jaettu viiteen osioon, ja lopussa on jälkitehtävä lähtökysymyksen kanssa.
- Tärkeää on seurata ja tukea kaikkien osallistumista ja mahdollisuutta jakaa oma näkemyksensä. Hyvä lukutaitotyösuunnitelma on yhteisen työskentelyn tulos.

Näihin materiaaleihin kannattaa tutustua ennakkoon

- Mitkä ovat kuntasi arvot ja strategian painopistealueet.
- Miten mielestäsi kunnan arvot näkyvät kirjastonne tekemässä lukutaitotyössä?
- Ketkä kunnassa tekevät lukutaitotyötä tällä hetkellä?
- Kenen kanssa yhteistyötä jo tehdään ja kenen kanssa sitä kannattaisi tehdä?
- *Materiaaleja ajattelun tueksi:*
  - [Lukutaitotyösuositus](#)
  - [Kansallinen lukutaitostrategia](#)
  - [Selkoversio lukutaitostrategiasta](#)
  - [Lukutaitotyön sanasto](#)
  - [Turun lukutaitotyöstrategia](#)
  - [Helsingin lukutaitotyöstrategia](#)
  - [Muut julkaistut kuntien ja kirjastojen lukutaitotyöstrategiat ja -suunnitelmat](#)
  - Lukutaitotyön perusteet kirjastoille -seminaarin diaesitykset
    - [Avaus - Satu Ihanamäki](#)
    - [Lukutaitojen ja lukutaitotyön määrittelyä sekä esimerkkejä kirjaston lukutaitotyöstä - Reija Portti & Anna Roos](#)
    - [Kirjaston lukuaskel - Riikka Rajala & Anna Kippola](#)

ALUSTUS

- Tässä diasarjassa on mukana sekä alustuksia teemoihin että tehtäviä työpajojen osallistujille
- Vetäjä: tutustu materiaaliin kunnolla ja ajoissa, jotta osaat vastata myös kysymyksiin. Osa aiheista herättää varmasti paljonkin keskustelua.
- Tässä mallissa ennen ryhmän ensimmäistä yhteistä keskustelua on kattava alustus lukutaitotyöhön. Voit tarpeen mukaan muokata työpajan ohjelmaa tilanteeseenne sopivaksi.
- Voit hyödyntää työpajamallia itsellesi soveltuvien osien ja tehdä kirjastonne tarpeisiin soveltuvat muokkaukset.

Esimerkki päivän aikataulusta

- Johdatus päivän kulkuun 30 min
  - Työpaja osio **Mitä on lukutaitotyö?** 45 min
  - Työpaja osio **Lukutaitotyö nyt ja tulevaisuudessa** 75 min
  - Työpaja osio **Asiakkaat, kohderyhmät** 75 min
  - Työpaja osio **Sidosryhmät** 60 min
  - Työpaja osio **Strategia** 40 min
  - Päivän koonti ja informointi, kuinka suunnitelmaa työstetään jatkossa 15 min
-
- Muistakaa tarpeellinen määrä taukoja!

Mitä on lukutaitotyö?

- Kansallinen lukutaitostrategia 2030 määrittelee lukutaidon turvallisen yhteiskunnan, toimivan demokratian ja tasa-arvon perustaksi.
- Lukutaitotyön tavoite on vahvistaa ja edistää kaikenikäisten lukutaitoa.
- Lukutaitotyö on suunnitelmallista monilukutaidon harjaannuttamista.
- Lukutaitotyö on yhteistyötä, ja sitä toteutetaan, johdetaan ja arvioidaan yhteistyössä.
- Lain yleisistä kirjastoista (1492/2016) painopisteisiin lukeutuvat kansalaisten yhdenvertaisuus, aktiivinen kansalaisuus, demokratia ja kulttuurinen vuoropuhelu, joiden toteutumisen perusedellytys on lukutaito.

LUKUTAITOTYÖ & LUKEMISEN EDISTÄMINEN

Lukemisen edistäminen ja ohjauksen ja tuen tarjoaminen monipuoliseen lukutaitoon ovat kirjastolaissa mainittuja kirjaston tehtäviä.

Lukemisen edistäminen on osa lukutaitotyötä, kun sille asetetaan pedagogiset ja suunnitelmalliset tavoitteet.

Haaste lukutaitotyön hahmottamisessa: Samanniminen toiminto voi olla joko lukemisen edistämistä tai lukutaitotyötä.

Lukutaitotyö on lukutaidon ylläpitoa, syventämistä ja harjaannuttamista

Nämä on
lainauksia Anna
Roosin ja Reija
Portin
esityksestä
Lapin
kirjastopäivillä

Lukutaidon tasot eli osa-alueet

Tekninen lukutaito eli peruslukutaito

Ymmärtävä lukutaito

Erittelevä lukutaito

Tulkitseva lukutaito

Arvioiva eli kriittinen lukutaito

Tekninen ja ymmärtävä lukutaito opitaan yleensä peruskoulussa.

Kirjasto keskittyy erittelevän, tulkitsevan ja arvioivan lukutaidon ohjaamiseen ja tukemiseen.

Seuraavilla dioilla on avattu eri lukutaidon tasojen sisältöä.

Tekninen lukutaito eli peruslukutaito

(mekaaninen lukutaito)
edellyttää äänne - kirjain -vastaavuuden
hallintaa eli dekodauksen taitoa.
Yleensä saavutetaan alaluokilla, mutta tärkeää
harjoituttaa alakoulun ylemmilläkin luokilla.
Teknisen lukutaidon saavuttaminen on
vasta ensimmäinen porras kohti sellaista
lukutaitoa, joka on modernissa
yhteiskunnassa selviämisen edellytys.

6

Ymmärtävä lukutaito

kyky sisäistää luettu niin, että pystyy
kertomaan siitä
omin sanoin -

siis toistamaan
tekstin kirjaimellisen merkityksen.

8

Sujuva tekninen lukutaito

on monipuolisen lukutaidon edellytys,
mutta ymmärtävä, erittelevä, tulkitseva ja arvioiva
lukutaito eivät synny itsestään sen jatkumoksi.
Teknisen lukutaidon parantuminen ei tarkoita
muiden lukutaidon tasojen parantumista
samassa suhteessa:
Vaikka oppilaan tekninen lukutaito olisi hyvä, hänen
tekstinymmärtämisensä ja muut lukutaidon
ulottuvuudet saattavat olla selvästi heikompia.
(Takala 2019, 256.)

7

Erittelevä lukutaito

kyky nähdä tekstin yksityiskohdat suhteessa
kokonaisuuteen ja tehdä siitä päätelmiä.
Luetun arviointi ja erittely on tärkeää alusta
lähtien, sillä pienikin oppilas voi harjaantua
erittelemään luettua.

Arvioinnin ja erittelyn kyvyt kehittyvät tekemällä
luetusta yksityiskohtaisia havaintoja ja
keskustelemalla niistä.

9

Nämä on
lainauksia Anna
Roosin ja Reija
Portin
esityksestä
Lapin
kirjastopäivillä

Tulkitseva lukutaito

kyky ymmärtää tekstin symbolisia tasoja ja kielen tyylikeinoja sekä täyttää tekstin sisältämiä aukkoja.

Kyse on siis sellaisten merkitysten ymmärtämisestä, joita ei ole sanottu tekstissä suoraan.

10

Arvioiva eli kriittinen lukutaito

kyky pohtia tekstin sisältöä suhteessa muuhun asiasta saatavilla olevaan tietoon, julkaisu-ympäristöön ja tekstin ominaisuuksiin.

Kriittinen lukutaito ei tarkoita kriittistä otetta tekstiin negatiivisessa merkityksessä vaan valpasta, oivaltavaa ja analyttistä lukutapaa.

11

Monilukutaito

(new literacy):

kaikki tiedonalat läpäisevä
kriittinen sosiokulttuurinen kyky
toimia moninaisten ja monimuotoisten
tekstien maailmassa
niin tekstien vastaanottajana
kuin tuottajanakin.

12

Lukutaitotyössä on pedagoginen ote.

Pedagoginen ote tarkoittaa toimintaa, joka on suunnitelmallista, tavoitteellista ja perustuu tietoon siitä, miten ihmiset oppivat.

- Lukutaitotyön tavoitteena on lukutaidon vahvistuminen ja kumuloituminen

**Tehokas lukutaitotyö on
toiminnallista ja vastavuoroista**

**Toiminnallisuudesta ja
vuorovaikutuksesta hyötyvät
kaikki.**

- **Lukutaitotyössä
avainasemassa on
sidosryhmäyhteistyö**

- **Lukutaitotyötä tehdään suunnitelmallisesti, tavoitteellisesti ja pitkäjänteisesti**

Suunnitelmallinen lukutaitotyö on ennakoitavaa kaikille osapuolille

- Lukutaitotyötä kehitetään kirjastoalalla olemassa olevan osaamisen pohjalta – kirjastoammattilainen on lukutaitotyön asiantuntija

Yleisten kirjastojen
tehtävään

Alueelliseen strategiaan
(AKE/kirjastokimppa)

Kansalliseen
lukutaitostrategiaan
2030

LUKUTAITOTYÖ TULEE KIINNITTÄÄ

Kunnan ja kirjaston
strategiaan tai
toimintasuunnitelmaan

LVV kirjastotoimen
asettamiin tavoitteisiin
ja tehtäviin

Työnkuvaan

Kirjastojen lukutaitotyölle luodaan kestävä pohja, kun kirjastojen työntekijät tunnistavat oman osaamisensa ja asiantuntijuutensa ja saavat työssään mahdollisuuksia ja resursseja osaamisensa kartuttamiseen.

TYÖPAJA OSIO 1 Mitä on lukutaitotyö?

- Työskentelytapa: Yhteinen ryhmäkeskustelu, jossa aluksi esittäytymiskierros
  - Jokainen vuorollaan saa kertoa minuutin ajan, mitä päivän aiheesta tulee mieleen
  - Lyhyt kunnan arvojen ja strategian esittely
- Pohdittavat kysymykset:
  - *Miten lukutaitotyö ja lukemisen edistäminen eroavat toisistaan? Mitä yhteisiä pintoja on?*
  - *Miten kirjasto tukee tai voisi tukea lukutaitoa?*

TYÖPAJA OSIO 2

- Työskentelytapa: **Learning cafe -menetelmä**
  - Jaetaan osallistujat 2-3 ryhmään ja ohjataan ryhmät omien pöytien ääreen. Pöydissä on fläppitaulupaperi, jossa on kysymys valmiina sekä post-it -lappuja ja tusseja.
  - Jokainen pöytäkunta valitsee kirjurin, joka pysyy pöydässään koko session ajan. Muut vaihtavat pöytää x-ajan kuluttua. Kirjuri kirjaa lappuihin pöydän pääkysymyksen herättämiä ideoita ja ajatuksia. Keskustelua käydään kuuntelemalla, kertomalla omia mielipiteitä sekä kommentoimalla siten, että jokainen saa äänensä kuuluviin.
  - Keskustelujen jälkeen (10-15 min) vaihdetaan pöytää. Ainoastaan kirjuri pysyy omassa pöydässään. Keskustelu jatkuu uudessa pöydässä sen jälkeen, kun uuden pöydän kirjuri on ensin lyhyesti kertonut aiemman pöytäseurueen ajatukset.
  - Kierros on mahdollista toteuttaa uudelleen, mikäli aikaa riittää ja tuntuu, että teemojen/kysymysten käsittely jäi liian pinnalliselle tasolle.
  - Lopuksi kirjurit esittelevät lopputulokset kaikille osallistujille.

TYÖPAJA OSIO 2 Lukutaitotyö nyt ja tulevaisuudessa

- *Alustus: Kerrotaan kysymykset, ohjeistetaan toimintatapa*
- **Kysymykset tauluilla:**
  - Mitkä tämänhetkisistä työtehtävistä(si) ovat lukutaitotyötä tai voisivat pienin muutoksin olla nimenomaan lukutaitotyötä?
  - Haaveidesi lukutaitotyö: mitä se olisi, jos resurssit eivät olisi este?
  - Mitä osaamista lukutaitotyöhön kirjastossanne/henkilöstöllä on nyt ja millaista osaamista tarvitaan tulevaisuudessa (esim. täydennyskoulutus, peruskoulutuksen osat etc.)?

TYÖPAJA OSIO 3-4 – Yhteinen alustus

ALUSTUS

- Yleisten kirjastojen vahvuus lukutaitotyössä on, että lähtökohtaisesti kirjaston palvelut voivat tavoittaa ihmiset heidän elämänkaarensa kaikissa vaiheissa.
- Hyvä lukutaito vahvistaa kaikissa ikäryhmissä kyvykkyyttä osallistua yhteiskunnan ja yhteisön toimintaan, hoitaa omia ja läheistensä asioita ja tuntee omat oikeutensa ja velvollisuutensa. Hyvä lukutaito on demokratian kulmakivi ja edellytys aktiiviseen kansalaisuuteen.
  - Lukutaitotyö on yleisten kirjastojen tehtävän ytimessä ja olennainen osa kirjastojen demokratiatyötä.
  - Asiantunteva lukutaitotyö vahvistaa yleisten kirjastojen merkitystä demokraattisen yhteiskunnan rakentajana.
- Lukutaito vaatii elämän mittaista ylläpitoa, harjaannuttamista ja syventämistä.
  - Periaatteessa lukutaitotyön kohderyhmää voivat olla kaikki kuntalaiset kaikissa elämänsä vaiheissa.

TYÖPAJA OSIO 3-4 – Yhteinen alustus

ALUSTUS

- Yleisten kirjastojen vahvuus lukutaitotyössä on, että lähtökohtaisesti kirjaston palvelut voivat tavoittaa ihmiset heidän elämänkaarensa kaikissa vaiheissa.
- Hyvä lukutaito vahvistaa kaikissa ikäryhmissä kyvykkyyttä osallistua yhteiskunnan ja yhteisön toimintaan, hoitaa omia ja läheistensä asioita ja tuntee omat oikeutensa ja velvollisuutensa. Hyvä lukutaito on demokratian kulmakivi ja edellytys aktiiviseen kansalaisuuteen.
  - Lukutaitotyö on yleisten kirjastojen tehtävän ytimessä ja olennainen osa kirjastojen demokratiatyötä.
  - Asiantunteva lukutaitotyö vahvistaa yleisten kirjastojen merkitystä demokraattisen yhteiskunnan rakentajana.
- Lukutaito vaatii elämän mittaista ylläpitoa, harjaannuttamista ja syventämistä.
  - Periaatteessa lukutaitotyön kohderyhmää voivat olla kaikki kuntalaiset kaikissa elämänsä vaiheissa.

TYÖPAJA OSIO 3-4 – Yhteinen alustus

- Kohderyhmiä voidaan jakaa eri tavoilla esimerkiksi iän mukaan: alle kouluikäiset, alakouluikäiset, nuoret, nuoret aikuiset, työikäiset, perheet ja ikääntyvät. Kaikista ikäryhmistä löytyy erilaisia pienempiä kohderyhmiä ja niiden tunnistaminen helpottaa asiakkaiden tavoittamista. Alaryhmiä voivat olla esim. erityisryhmät, maahanmuuttaneet, opiskelijat, yhdistykset ja urheiluseurat, työelämän ulkopuolella olevat, sukupuoli- ja seksuaalivähemmistöt jne.
- Lukutaitotyötä tehdään kohderyhmän tarpeet ja taidot huomioiden.
- Tavoitteena on olemassa olevan työn vahvistaminen ja fokusoiminen, uusien kohderyhmien tavoittaminen ja sopivien toimintojen löytäminen ja aloittaminen.
- Haasteena ovat usein sellaiset kohderyhmät, jotka eivät käytä kirjastoa. Avainasemassa on sidosryhmäyhteistyö.

TYÖPAJA OSIO 3-4 – Yhteinen alustus

ALUSTUS

- Kirjasto ei voi tehdä vaikuttavaa ja tavoitettavaa lukutaitotyötä ilman sidosryhmäyhteistyötä.
- Selkeiden kohderyhmien ja yhteistyökumppaneiden valinta mahdollistaa rajallisten resurssien tehokkaan hyödyntämisen.
- Lukutaitotyötä tehdessään kirjaston tulee olla selvillä yhteistyökumppaneiden lukutaitoon liittyvistä velvoitteista ja tavoitteista. Yhteistyökumppaneiden toiminnan tunteminen helpottaa yhteistyöehdotuksen muotoilemista.
- Lukutaitotyössä tavoitteet ja sisällöt määritellään yhdessä yhteistyökumppaneiden kanssa.
- Suunnitelmallisuus ja yhteiset tavoitteet sitouttavat sidosryhmät yhteistyöhön.
- Lukutaitotyö on ennakoitavaa kaikille osapuolille, mikä mahdollistaa toiminnan oikeamääräisen resursoimisen.
  - **Kenen kanssa** (sidosryhmä) kirjastossanne tehdään lukutaitotyötä?
  - **Kenen kanssa** kannattaisi tehdä (kirjastossa, sidosryhmän tiloissa, muualla)

TYÖPAJA OSIO 3 – Asiakkaat, kohderyhmät

- *Ohjeet: kerrotaan kysymykset, ohjeistetaan toimintatapa*
- Työskentelytapa: Oppimiskahvila, 2-3 pöytää, Lähtökohtana on jakaantua pienryhmiin pöytäkunnittain. Prosessin edetessä pöytäryhmien jäsenet vaihtavat pöydästä toiseen, jolloin uusi pöydän ympärille muotoutunut ryhmä pohtii aiempia tuotoksia ja ideoi niitä eteenpäin. Ensimmäisellä kierroksella jokainen ensin sanoo vuorollaan ajatuksensa:
- Kysymykset pöydille (1 kysymys per pöytä, valmiina isolla paperilla) , konkreettisia esimerkkejä
  - KYSYMYS 1: Kenelle kirjastossanne tehdään lukutaitotyötä nyt? Keitä se tavoittaa (ikäryhmät, muut ryhmät) ja miten? **Olemassa olevat kohderyhmät.**
  - KYSYMYS 2: Ketkä voisivat hyötyä kirjastojen lukutaitotyöstä? **Tavoiteltavat kohderyhmät.**
  - KYSYMYS 3: Miten kirjaston on mahdollista tavoittaa sellaiset henkilöt, jotka eivät löydä kirjastoon? **Missä muualla tavoittaa mahdollisia lukutaitotyöstä** hyötyviä asiakkaita kuin kirjastossa? Ideoi rohkeasti.

TYÖPAJA OSIO 4 - Sidosryhmät

- Työskentelytapa Aivoriihi
  - ideointivaihe parikeskusteluna eli kukin kirjaa vastaukset lapulle ja vie taululle
  - arviointi- ja ryhmittely sekä valintavaihe fasilitoidusti, keskustellen valitaan ryhmälle tärkeimmät teemat
- Kysymykset, antakaa konkreettisia esimerkkejä kunnassa toimivista tahoista:
  - Kenen kanssa erityisesti haluaisit tehdä lukutaitotyötä?
  - Miksi juuri tämän sidosryhmän kautta/kanssa?
  - Ketä tai mitä ryhmiä tavoitat tämän sidosryhmän kautta?
- *Jatkotyöstö seuraavalla dialla*

TYÖPAJA OSIO 4 - Sidosryhmät

- Käydään läpi taululle kerätyt mahdolliset sidosryhmäkumppanit yhdessä
- Jokainen kirjaa ainakin YHDEN konkreettisen lukutaitotyötoimenpiteen, jonka voisi jonkun taululla olevan sidosryhmän kanssa toteuttaa
  - Mitä tekisit heidän kanssaan (käytännön esimerkkejä)?
    - » *Mitä tekisit*
    - » *Missä*
    - » *Kenelle tarkalleen*
  - Mitä erityisosaamista/koulutusta/resurssia tarvitset päästäksesi tavoitteeseen?
  - Käy laittamassa lappu oikean ryhmän alle -> käydään yhdessä läpi

TYÖPAJA OSIO 4 – Esimerkkejä sidosryhmät

- *Etsivä nuorisotyö ja starttivalmennus (16-29 -vuotiaat koulutuksen ja työelämän ulkopuolella olevat), työpajoja mm.medialukutaito, sanataide, vaikuttaminen.*
- *Raahen Psyyke Ry: kirjailijavierailut yhdistyksen omissa tiloissa (tuttu ja turvallinen tila jäsenille, avoin kaikille), vierailut toteutetaan keskusteluna, johon osallistujien on mahdollista liittyä koko tilaisuuden ajan.*
- *Yksityiset sosiaali- ja terveystalvelujen tuottajat, esim. tuetun asumisen yksiköt, lastensuojelun tukipalvelut, päivätoiminta (kontaktin saaminen ja yhteistyön aloittaminen usein mutkattomampaa kuin hyvinvointialueen toimijoiden kanssa johtuen yksiköiden pienemmästä koosta)*
- *Selkolukupiiri maahanmuuttaneille - sidosryhmä voi olla esim. kotoutumisen toimija, SPR tai seurakunta.*
- *Lukukummitoiminta ammatillisen toisen asteen opiskelijoille. Mahdollisuus suorittaa valinnaisia suomenkielen osaamispisteitä kirjaston työntekijän kanssa.*
- *Lukutaitoa tukevat tehtävät 2. asteen kirjaston käytön ja tiedonhaun opastuksessa.*
- *Kirjaston aamukahvit, jossa keskustellaan ajankohtaisista teemoista ja niiden uutisoinnista.*

TYÖPAJA OSIO 4 – Mahdollisia sidosryhmiä ja yhteistyökumppaneita

- *Työllisyyden palvelut*
- *Yhdistykset, järjestöt, urheiluseurat*
- *Kunnan muut toimijat (hyte-palvelut, nuorisopalvelut, osallisuusryhmät, varhaiskasvatus ja perusopetus, vapaa sivistystoimi, liikuntapalvelut jne.)*
- *Rikosseuraamuslaitos*
- *Hyvinvointialueet (sosiaali- ja terveystyöpalvelut)*
- *Seurakunnat ja uskonnolliset yhteisöt*

TYÖPAJA OSIO 5 - Strategia

Alustus:

- Strategialla tarkoitetaan **suunnitelmaa**, jolla tavoiteltu päämäärä pyritään saavuttamaan tietyn ajanjakson aikana.
- Strategian tekemisen osat:
  - Tilannekuvan luominen eli Missä mennään
  - Tulevaisuuskuvan luominen eli Minne mennään
  - Toimeenpanon suunnittelu eli Miten sinne päästään
  - Toimeenpanon seuranta ja arviointi eli Seurataan matkaa
  - Hyviä vinkkejä esim täällä: <https://www.soste.fi/strategian-laatimisen-vaiheet-ja-keinot/>

TYÖPAJA OSIO 5 - Strategia

- Pohdittavia asioita lukutaitotyöstrategian/suunnitelman tekemiseksi:
  - Miten lukutaitotyön tavoitteet asetetaan ja mitä ne ovat teidän kirjastossanne?
  - Mitä halutaan, että kirjaston lukutaitotyö on vuoden ja viiden vuoden päästä?
  - Yksi tapa tehdä lukutaitotyösuunnitelma, on asettaa tavoite ja pohtia, mitä tehtiin vuonna 5, vuonna 4 etc, että päädyttiin haluttuun tavoitteeseen eli takaisinkatsominen.
  - Mitä toimenpiteitä pitää tehdä, jotta päästään viisivuotistavoitteisiin?
- 5-vuotissuunnitelma eli esim kohderyhmien kehittäminen - > voi olla kuitenkin esim teemavuosi eri kohderyhmälle (esim jos aletaan kehittää kohderyhmyötä työttömien, nuorten, senioreiden kanssa, niin eri kohderyhmä keskiössä eri vuosina)

TYÖPAJA OSIO 5 - Strategia

- Työskentelytapa: osallistujat tekevät ohjeen mukaan (seuraava dia) itse oman visionsa kirjallisena.

Vastaukset kerätään (paperilaput, padlet, tms.) ja niitä käsitellään lukutaitotyösuunnitelmaa jatkotyöstäessä. Tästä voidaan saada kirjastolle ideoita ja hiljaisia signaaleja, miten kehittää lukutaitotyötä. Tärkeää kirjaston jatkotyöstössä ei ole se, kenen visio on eikä osallistujia yritetä tunnistaa niistä. Osallistujia voi muistuttaa ottamaan kuva omasta visiostaan, jotta se ei unohdu heiltä.

Halutessaan voi myös esitellä oman visionsa ryhmälle.

TYÖPAJA OSIO 5 - Strategia

- Työskentelytapa: Vastaa kysymyksiin kirjallisesti nimettömänä
    - Kenen kanssa erityisesti haluat tehdä lukutaitotyötä (ryhmän)
    - Mitä tekisit heidän kanssaan (toiminta)
    - Mikä tämän toimenpiteen tavoite on?
    - Mitä täydennyskoulutusta, erityisosaamista ja/tai resurssia tarvitset tämän lukutaitotyötoimenpiteen toteuttamiseen, jotta onnistut?
- Tämä on sinun henkilökohtainen lukutaitotyön visiosi, jota kohti etenet

Seuraavalla dialla on esimerkkejä visioista.

Esimerkkivisiot

- Kehittääkseni omaa lukutaitoa ja ammatillista osaamistani osallistun tammikuussa alkavalle Tommi Parkon verkko-opetuksena toteutettavalle runouden peruskurssille. Kurssilla keskitytään runouden lukemiseen ja tulkintaan. Haen kurssimaksuun (200 €) apurahaa Suomen kirjastoseuralta ja käytän karttuneita taitojani aikuisten lukutaitotyössä.
- Haen pientä (30 000 tai 60 000 €) KA2-hankerhointusta (Erasmus+) pohjoismaisen kumppanin (kunta) kanssa. Hankkeen tarkoituksena on selvittää hankekunnissa NEET (not in education, employment or training) nuorten aikuisten parissa tehtävää moniammatillista työtä ja sen käytäntöjä.

Hankkeen tarkoituksena on selvittää kohderyhmän tarpeita, jakaa jo tehtävän työn hyviä käytäntöjä ja vahvistaa verkostoyhteistyötä sekä tuottaa taustatietoa myöhemmin haettavalle isolle KA2-hankkeelle, jossa on mukana kumppaneita vähintään kolmesta eurooppalaisesta kunnasta. Tämän vision tavoiteaikataulu on 5 - 10 v. Isossa hankkeessa Raahen kaupunginkirjaston osuus on nimeomaan lukutaitotyö kohderyhmän parissa. Prosessin aikana kerrytän mm. hanke- ja verkosto-osaamistani.

Miten kirjasto jatkaa työskentelyä

- Kirjaston lukutaitotyösuunnitelman vastuuhenkilöt tekevät aikataulun ja suunnitelma lukutaitotyösuunnitelman tekemiseksi
- Aikataulussa on tarkoitus määritellä, koska suunnitelma on valmis.
- Miettikää myös, kuinka suunnitelman edistymisestä viestitään kirjaston henkilöstölle
- Suunnitelman sisältö voi olla esim.
  - Alustus ja suuntaviivat eli miksi suunnitelma on tehty ja millaisen tiedon pohjalta
  - Tavoite ja visio
  - Kenelle tehdään eli kohderyhmät ja miksi nämä ryhmät
  - Kenen kanssa tehdään eli sidosryhmäyhteistyö ja miksi nämä
  - Vuosittaiset teemat eli mihin aiheeseen keskitytte
  - Seuranta, mittaaminen, toteutus (kuka, millä aikavälillä etc), päivitys (eli kuinka usein tsekataan suunnitelman ajankohtaisuus)

Viimeinen kysymys

- Työskentelytapa: osallistujat kirjaavat vastauksen yhteiseen ”huoneentauluun”.
- Kehu itseäsi ja kollegoitasi:
  - **Mitä me kirjastoammattilaiset teemme (lukutaitotyössä) paremmin kuin kukaan muu?**

Kiitos osallistujille!

Kysymyksiä? Voit olla yhteydessä
Suomen kirjastoseuraan
info@fla.fi

Olemme saaneet hankkeeseen
Opetushallituksen hankeavustuksen
kansallisen lukutaitostrategian
toimeenpanon edistämiseen.

